

Sygn. akt I.C 263/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2017r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodnicząca : Joanna Rawa

Protokolant : Alicja Gładysiak

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2017r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Banku S.A. z siedzibą w W.

przeciwko D. K.

o zapłatę

I- zasądza od D. K. na rzecz (...) Banku S.A. z siedzibą w W. kwotę 89.326,51 (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy trzysta dwadzieścia sześć i 51/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 89.311,51 złotych od dnia 20 kwietnia 2016r. do dnia zapłaty oraz kwotę 9.973 złote tytułem zwrotu kosztów procesu;

II- nakazuje wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Łomży) na rzecz adwokat T. B. prowadzącej kancelarię Adwokacką w W. (...), ustanowionej jako kurator D. K., kwotę 8.856 złotych tytułem należnego wynagrodzenia powiększonego już o należny podatek od towarów i usług, zaksięgowaną w dniu 10.01.2017r.

Sygn. akt I C 263/16

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego D. K. na jego rzecz kwoty 86.909,11 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 398,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 2.004,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 15 zł. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 1.117 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwoty 11,17 zł tytułem zwrotu innych kosztów.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 25.09.2014 r. zawarł z pozwanym umowę kredytu. Pozwany nie wywiązał się z ciążącego na nim zobowiązania terminowego dokonywania spłat w wysokości ustalonej w zawartej umowie. Wskazana data wymagalności 25.09.2015 r. jest tożsama z dopuszczeniem się przez stronę pozwaną pierwszej zaległości w spłacie wymagalnych rat. W związku z brakiem zapłaty zaległych rat powód wypowiedział umowę stawiając całą należność w stan wymagalności. Pomimo wezwania pozwany nie spłacił wymagalnej wierzytelności do dnia sporządzenia pozwu. Wobec braku zapłaty żądanej kwoty, w dniu 25.02.2016 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku stwierdzający zadłużenie pozwanego. Powód wyjaśnił, że na jego roszczenie składa się: kwota 86.909,11 zł tytułem należności głównej (niespłaconego kapitału), kwota 398,16 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 9,89% od dnia 25.09.2015 r. do 22.01.2016 r., kwota 2.004,24 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10,00% od dnia 25.09.2015 r. do dnia 25.02.2016 r. oraz kwota 15 tytułem opłat i prowizji (k. 6-7).

Sąd Okręgowy w Łomży postanowieniem z 19.01.2017 r. ustalił dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego D. K. kuratora w osobie adwokata T. B. (k. 52).

Kurator wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł, że żądanie powoda jest przedwczesne. Wskazał, że na wypadek niedotrzymania przez pozwanego warunków określonych w umowie kredytu strony zawarły umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie. W świetle ww. umowy Bank jest właścicielem pojazdu i w związku z tym nie może żądać spłaty kredytu. Kurator w piśmie procesowym wskazał, że zgodnie z art. 363 § 1 k.c. pokrzywdzony ma prawo wyboru przez przywrócenie stanu poprzedniego albo gdy restytucja naturalna jest niemożliwa lub bardzo utrudniona wówczas może żądać zapłaty odpowiedniej sumy. Kurator podniósł, że w sytuacji gdy pokrzywdzonemu trudno zorientować się czy restytucja naturalna jest możliwa wówczas żądanie do Sądu należy formułować o wydanie rzeczy ewentualnie o odszkodowanie (k. 86).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W dniu 25.09.2014 r. powód G. (...) Bank Spółka z siedzibą w W. zawarł z pozwanym D. K. umowę kredytu nr (...). Na mocy tej umowy Bank udzielił D. K. kredytu w kwocie 94.710,06 zł z przeznaczeniem m.in. na zakup pojazdu marki F. (...), rok produkcji 2011, w kwocie 75.030 zł.

W § 3 strony ustaliły prawne zabezpieczenie kredytu w formie przewłaszczenia pojazdu marki F. (...), rok produkcji 2011 wraz z jednoczesną cesją praw z umowy ubezpieczenia AC, odnawialną w całym okresie kredytowania.

W § 8 pozwany zobowiązał się dokonać spłaty rat kapitałowych i rat odsetkowych we wskazanych terminach i kwotach. Pozwany miał dokonać spłaty kapitału w kwocie 94.710,06 zł oraz odsetek w kwocie 42.727,38 zł (umowa kredytu k. 9-12).

W dniu 29.09.2014 r. strony zawarły również umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, której przedmiotem był samochód osobowy marki F. (...), rok produkcji 2011.

Zgodnie z § 3 ust. 1 umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie pozwany przeniósł na Bank udział w 49/100 części w prawie własności pojazdu, w wyniku czego Bank stał się współwłaścicielem pojazdu w 49/100 części, a pozwany stał się współwłaścicielem pojazdu w 51/100 części. W § 3 ust. 4 umowy strony ustaliły, że w przypadku wypowiedzenia umowy kredytu na Bank przechodzi pozostała część udziału w prawie własności pojazdu wynosząca 51/100 przysługującego pozwanemu, na co pozwany wyraził bezwarunkową zgodę i bez potrzeby składania odrębnego oświadczenia woli także przez Bank. Zgodnie z § 8 umowy w przypadku wypowiedzenia przez Bank umowy kredytu pozwany zobowiązał się do niezwłocznego wydania pojazdu na żądanie Banku lub osoby przez niego upoważnionej (umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie k. 71).

W związku z nieuregulowaniem zaległości w spłacie kredytu Bank pismem z 07.10.2015 r., na podstawie Ogólnych Warunków Umów, wypowiedział ww. umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia liczonego od dnia doręczenia oświadczenia Banku o wypowiedzeniu umowy, wskazując że w następnym dniu po upływie okresu wypowiedzenia całość środków kredytowych wraz z odsetkami i kosztami staje się wymagalna i podlega natychmiastowemu zwrotowi (oświadczenie Banku k. 13, 15). Pozwany odebrał osobiście oświadczenie Banku o wypowiedzeniu umowy kredytu w dniu 28.10.2015 r. (dowód doręczenia k. 14, 16).

W związku z wypowiedzeniem umowy kredytu Bank pismem z 22.01.2016 r. wezwał pozwanego do zapłaty całej należności oraz do wydania pojazdu stanowiącego przedmiot umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wraz z kompletem dokumentów i kluczami w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Bank poinformował także pozwanego o możliwości sprzedaży pojazdu we własnym zakresie po uprzednim wypełnieniu przez dłużnika wniosku o wyrażenie zgody na sprzedaż pojazdu (ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z formularzem wniosku k. 82-82v, ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z formularzem wniosku wraz z dowodami nadania na adres pozwanego k. 91, 92-92v, 93, 94).

Zgodnie z wyciągiem z ksiąg (...) Banku S.A. w W. zadłużenie pozwanego D. K. wobec Banku na dzień 25.02.2016 r. wynosiło 89.326,51 zł. Na wymagalne zadłużenie składa się kwota 86.909,11 zł należności głównej (niespłaconego kapitału), kwota 398,16 zł odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 9,89% od dnia 25.09.2015 r. do dnia 22.01.2016 r., kwota 2.004,24 zł odsetek za opóźnienie naliczone od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 10,00% od dnia 25.09.2015 r. do 25.02.2015 r. oraz kwota 15 zł opłat i innych prowizji (wyciąg z ksiąg k. 8).

Pojazd marki F. (...) w dniu 30.09.2014 r. został zarejestrowany na współwłasność (...) Bank S.A. i nadal w (...) figuruje na ww. podmioty. Dotychczas nie zgłoszono przeniesienia własności pojazdu, czy jego przewłaszczenia (informacja ze Starostwa Powiatowego w W. (...) k. 68).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie: wyciągu z ksiąg Banku (k. 8), umowy kredytu (k. 9-12), oświadczenia Banku o wypowiedzeniu umowy (k. 13, 15), potwierdzenia odbioru (k. 14, 16), informacji ze Starostwa Powiatowego w W. (...) (k. 68), umowa przewłaszczenia za zabezpieczenie (k. 71), ostateczne wezwanie do zapłaty (k. 82, 83, 91, 93), potwierdzenie odbioru (k. 92v), dowód nadania przesyłki (k. 94), rozliczenie umowy kredytowej przed wypowiedzeniem (k. 95), rozliczenie umowy kredytowej po wypowiedzeniu (k. 96).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W sprawie bezsporne było, że strony łączyła umowa kredytu mocą której (...) Bank S.A. udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 94.710,06 zł.

Zgodnie z art. 69 ust 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Bezsporne były również okoliczności związane zaprzestaniem przez pozwanego spłat rat kredytowych, wypowiedzeniem przez Bank umowy kredytu oraz okoliczności związane z zawarciem umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie. Powyższe okoliczności wynikały z przedłożonych przez powoda dokumentów w postaci umowy kredytu, umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie oraz oświadczeń o wypowiedzeniu umowy, których autentyczności i prawdziwości strona pozwana nie zaprzeczała. Strona pozwana nie przeczyła okolicznościom wynikającym z ww. dokumentów. W sprawie nie kwestionowane było zatem, że powód posiada wobec pozwanego wymagalną wierzytelność.

Na okoliczność wysokości zobowiązania pozwanego powód przedstawił dalsze dowody w postaci rozliczenia umowy kredytowej przed wypowiedzeniem, rozliczenia umowy kredytowej po wypowiedzeniu oraz wyciągu z ksiąg rachunkowych Banku, co do których strona pozwana również nie zgłaszała żadnych zarzutów. Z dokumentów tych wynika zarówno wysokość zadłużenia pozwanego w spłacie należności głównej, jak również wielkość należności ubocznych. Zgodnie z ww. dokumentami na wymagalne zadłużenie pozwanego składała się kwota 86.909,11 zł należności głównej, kwota 398,16 zł odsetek umownych, kwota 2.004,24 zł odsetek za opóźnienie oraz kwota 15 zł opłat. Ww. kwoty pokrywają się z kwotami objętymi pozwem. Strona pozwana nie kwestionowała ww. kwot dochodzonych przez powoda.

Strona pozwana celem uchylenia się od odpowiedzialności za spłatę zobowiązania powołała się na łączącą strony umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, podnosząc że skoro Bank jest właścicielem pojazdu nie może on żądać spłaty zobowiązania. Stanowisko strony pozwanej w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał za bezpodstawne.

Poza sporem jest, że celem zabezpieczenia spłaty kredytu strony zawarły umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, której przedmiotem jest pojazd marki F. (...).

Przewłaszczenie na zabezpieczenie to umowa polegająca na tym, że dłużnik lub osoba trzecia przenosi własność rzeczy na wierzyciela, który zobowiązuje się względem zbywcy do korzystania z nabytego prawa wyłącznie w zakresie, w jakim jest to potrzebne dla zabezpieczenia wierzytelności, pozostawiając możliwość korzystania z tej rzeczy przez dotychczasowego właściciela. Umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie nie została uregulowana w prawie polskim poza jednym wypadkiem określonym w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w art. 101. Skromne regulacje ustawowe odnoszące się do umowy przewłaszczenia sprawiają, że swoboda stron jest bardzo duża w zakresie kształtowania jej treści, a więc w sposób najbardziej odpowiadający potrzebom oraz okolicznościom danej transakcji. W przedmiotowej sprawie, przeniesienie prawa własności samochodu marki F. (...) zostało zawarte pod warunkiem zawieszającym, w przypadku wypowiedzenia umowy kredytowej, co miało miejsce i co było bezsporne. W momencie zatem wypowiedzenia umowy, Bank stał się właścicielem, przedmiotowego pojazdu. W przedmiotowej sprawie, w umowie przewłaszczenia strony ustaliły jedynie, że w przypadku wypowiedzenia przez Bank umowy kredytu przewłaszczający zobowiązuje się do niezwłocznego wydania pojazdu na żądanie banku lub osoby przez niego upoważnionej (§ 8 umowy). Z informacji uzyskanej ze Starostwa Powiatowego w W.(...) wynika, że pojazd ten został zarejestrowany na powoda oraz Bank jako współwłaścicieli i na dzień dzisiejszy nie zgłoszono przeniesienia jego własności, czy jego przewłaszczenia. Strona pozwana nie kwestionowała także tego, że pozwany nie pozostawił pojazdu do dyspozycji Banku oraz, że pojazd nigdy nie był w posiadaniu Banku. Powód wykazał, że nadał w urzędzie pocztowym ostateczne wezwania do zapłaty, w którym wezwał pozwanego do wydania pojazdu (k. 91-94). Wezwanie zostało skierowane na adres podany przez powoda, na który to adres Bank dokonywał uprzednio skutecznych doręczeń. W związku z tym nie było podstaw do uznania, że ostateczne wezwania do zapłaty nie zostały skutecznie powodowi doręczone. Strona pozwana tej okoliczności nie wykazała. Dlatego Sąd Okręgowy przyjął, że pozwany mimo wezwania Banku do wydania pojazdu nie uczynił zadość ww. żądaniu. Okoliczności te wskazują, że Bank w żadnej mierze nie zaspokoił się z przedmiotu przewłaszczenia zgodnie z umową przewłaszczenia. Dlatego twierdzenia strony pozwanej, zgodnie z którymi żądanie objęte pozwem jest przedwczesne nie zasługują na uwzględnienie.

Niezależnie od powyższego stwierdzić należy, że podstawową przyczyną zawierania umowy przewłaszczenia jest zabezpieczenie wierzytelności banku. Umowa przewłaszczenia jest zatem czynnością kauzalną, ma na celu zabezpieczenie wierzytelności kredytodawcy. Kredytobiorca zatem przenosi własność przedmiotu przewłaszczenia, na podstawie umowy przewłaszczenia, nie celem pokrycia swojego długu z umowy kredytowej, a kredytodawca nie przejmuje prawa własności tego przedmiotu na spłatę długu. Wynika to wprost z istoty umowy przewłaszczenia, jako zabezpieczenia pewnej wierzytelności. Podobnie należy traktować zatem umowę przewłaszczenia w przedmiotowej sprawie. Z jej treści wprost wynika, że została ona zawarta celem zabezpieczenia wierzytelności Banku, i w takim celu jest przenoszona własność samochodu marki F. (...) na kredytodawcę. Innymi słowy na mocy umowy przewłaszczenia pozwany nie przeniósł własność pojazdu celem pokrycia swego długu z umowy kredytowej, Bank zaś nie przyjął tego świadczenia na poczet spłaty kredytu, bo udzielenie kredytu nie stanowi zapłaty ceny za samochód. Strony umowy przewłaszczenia uczyniły to natomiast jedynie w celu zabezpieczenia powstałej wierzytelności. Bank zatem mógł skorzystać z uprawnienia zaspokojenie się z przedmiotu zabezpieczenia, ale nie miał takiego obowiązku. Dlatego też argumenty przedstawione przez stronę pozwaną dotyczące kwestii uprawnień Banku wobec pojazdu jako właściciela nie mogą przełożyć się na zasadność dochodzonego przez powoda roszczenia pieniężnego. W sprawie nie ma wątpliwości, że powód nie spłacił kredytu, w związku z czym istniały postawy do ustalenia zadłużenie z tego tytułu w postaci kapitału oraz odsetek od tego kapitału – niezależnie od tego, czy powód skorzystał uprzednio z możliwości zaspokojenia z przedmiotu przewłaszczenia zgodnie z łączącą stronu umową przewłaszczenia na zabezpieczenie. W tym miejscu należy też wskazać, że koncepcję braku wpływu umowy przewłaszczenia na zabezpieczenia na zasadność roszczenia Banku z umowy kredytu zaprezentował także Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 28.05.2015 r. sygn. akt I ACa 116/15.

Reasumując, strony łączyła umowa kredytu która z uwagi na zaprzestanie przez pozwanego spłacania rat kredytowych została skutecznie wypowiedziana przez Bank. Z tytułu niespłaconego kredytu Bankowi przysługuje wobec pozwanego wierzytelność w łącznej kwocie 89.326,51 zł, na którą składa się kwota 86.909,11 zł należności głównej, kwota 398,16 zł odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 9,89% od dnia 25.09.2015 r. do dnia 22.01.2016 r., kwota 2.004,24 zł odsetek za opóźnienie naliczone od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 10,00% od dnia

25.09.2015 r. do 25.02.2015 r. oraz kwota 15 zł opłat i innych prowizji. Dlatego Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 89.326,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20.04.2016 r., tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 k.c.

Ponadto Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 9.973 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na które składa się opłata od pozwu w kwocie 1.117 zł oraz uiszczony przez powoda w formie zaliczki kwota 7.200 zł wraz z kwotą 1.656 zł tytułem podatku vat na pokrycie kosztów ustanowienia w sprawie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego D. K..

Na mocy § 1 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. poz. 1476) Sąd Okręgowy nakazał wypłacić na rzecz adwokata T. B. ustanowionej jako kurator D. K. kwotę 8.856 zł tytułem należnego wynagrodzenia wraz z podatkiem vat. Wysokość wynagrodzenia Sąd Okręgowy ustalił na podstawie § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).